

VERKKO-OPPIMINEN

Case: Raja- ja merivartiokoulu

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Sovelluskehityksen suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Joulukuu 2007
Perttu Luukkonen

Lahti University of Applied Sciences
Faculty of Business Studies

Perttu Luukkonen: Using networks as a teaching method
Case: Finnish Frontier and Coast Guard School

Bachelor's Thesis in Application Development, 30 pages, 3 appendices

December 2007

ABSTRACT

This thesis describes the basics of e-learning, network based teaching and different kinds of learning environments and it also aims to provide a simple but comprehensive definition of all the terms previously mentioned.

The research problem consists of finding out if the current learning environment software, RKOPO, is the right one for the Frontier and Coast Guard School. The hierarchical environment and the military aspect of the school offer an interesting viewpoint to the study. The study also aims to find out how the students of the school feel about the new learning system. The results will be used to improve the learning environment.

A computer based quantitative questionnaire survey is conducted at the school.

Based on the results and findings of the study, it is quite easy to point out that the used network learning system is not suitable for the school. But the study also reveals that the basic concept has a lot of potential. On average the students are satisfied by the performance of the learning environment software but it has a few major flaws that reduce its usefulness. Technical restrictions need to be removed from the system for it to work as a proper e-learning tool and learning environment. Also, the general knowledge of e-learning in the school is low and needs improvement.

Keywords: e-learning, network based teaching, learning environment

Lahden ammattikorkeakoulu
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma

Perttu Luukkonen

Verkko-oppiminen
Case: Raja- ja merivartiokoulu

Sovelluskehityksen opinnäytetyö, 30 sivua, 3 liitesivua

Joulukuu 2007

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä esitellään verkko-opetuksen perusteita ja tarjotaan tietoa oppimisympäristöistä. Lisäksi tässä työssä pyritään tarjoamaan yleiskatsaus e-oppimiseen ja kertomaan mitä tämän termi varsinaisesti tarkoittaa. Tutkimuksessa pyritään vastaamaan tutkimuskysymykseen, miten RKOPOn kaltainen oppimisympäristö soveltuu Raja ja merivartiokoulun tyyppisen hierarkkisen ympäristön koulutukseen ja erityisesti siellä tapahtuvaan verkko-opetukseen.

Tutkimusosassa tutkitaan myös Raja- ja merivartiokoulun opiskelijoiden tyytyväisyyttä heidän oman koululaitoksensa tarjoamasta uudesta Raja- ja merivartiokoulun KOulutusPORtaalista, RKOPosta. Tuloksia käytetään järjestelmän kehittämisessä.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselynä Raja –ja merivartiokoululla.

Tutkimuksen perusteella on melko helppo päätellä että RKOPO ei tällaisenaan täytä verkko-opetuksen oppimisympäristön tunnusmerkkejä ja ehtoja, eikä se sovi RMVKn käyttöön nykyisessä muodossaan. Siinä on kuitenkin paljon potentiaalia. Keskimäärin opiskelijat ovat tyytyväisiä RKOPOn oppimisensa tukijärjestelmänä ja etäopiskeluvälineenä, mutta etäopiskelun perimmäisenä tarkoituksena on vapauttaa opiskelija opiskelemaan silloin kun hänelle sopii. Teknisistä syistä johtuvat esteet pitäisi poistaa järjestelmän täyden hyödyn saamiseksi käyttöön. Lisäksi etäopiskelu kärsii vielä siihen kohdistuvista ennakoasenteista ”vähempi-arvoisena” opetuksena ja lisäksi kaikki oppiaineet eivät sovellu etäopiskeltaviksi. Tilanteen parantamiseksi tulisi tiedotusta siitä mitä etäopiskelu on ja miten siihen tulisi suhtautua parantaa.

Avainsanat: e-oppiminen, verkko-opetus, oppimisympäristö

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Taustaa	1
1.2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	2
2	TUTKIMUSMENETELMÄ	3
3	OPPIMINEN VERKOSSA	4
3.1	Ongelmat ja mahdollisuudet	4
3.2	Itsenäinen etätyöskentely ja itseohjautuvuus	5
3.3	Vuorovaikutus verkko-oppimisessa	6
3.4	E-oppiminen	8
3.4.1	Yleistä oppimisympäristöistä	10
3.4.2	Erilaisia oppimisympäristöjä	11
4	CASE: RMVK	13
4.1	Järjestelmän esittely	13
4.2	Aineiston esittely	14
4.3	Yhteenveto tuloksista	15
5	ANALYYSI	17
5.1	Yleistiedot	17
5.2	Käytettävyys	20
6.	YHTEENVETO	27
	LÄHTEET	29
	LIITE 1	30

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Kiivaalla tahdilla uudistuva tietoyhteiskunta aiheuttaa yhä enemmän muutospainetta kaikille perinteisille yhteiskunnan ja talouselämän instituutioille. Koulutus ja koulunkäynti ammattia varten ovat tästä hyviä esimerkkejä. 12-16 vuoden opiskelu ennen varsinaiseen työelämään siirtymistä oli ennen arkipäivää, mutta nyt kehityksen kiivas tahti muuttaa koulujen penkeillä aikanaan opitut tiedot nopeasti vanhanaikaisiksi ja paikkansapitämättömiksi. Jatkuva elin- ja työympäristöjen kehitys pakottaa jokaisen ylläpitämään omaa osaamistaan, jotta pystyisimme ottamaan käyttöön kehityksen tarjoamat uutuudet. Olkoon kyseessä sitten uudet työskentelyvälineet tai –metodit tai vaikkapa vain uusi kodinkone, jonka käyttöä opiskellaan mukana tulleesta ohjekirjasta.

Täysipainoisesti työelämässä mukana oleva henkilö ei kuitenkaan ehdi koulussa aikaansa viettämään, vaan hänen koulutuksensa on tapahduttava sillä ajalla mikä jää jäljelle. Hänen on saatava opiskella silloin kun hänelle itselleen sopii. Tällaiset vaatimukset antavat ison haasteen tarvittavan koulutuksen järjestämiselle. Juuri tästä on e-opiskelussa kyse. Se tarjoaa väylän opiskella juuri silloin kun opiskelijalle itselle sopii, omaan tahtiin, omalla ajallaan.

Sana ”oppimisympäristö” luo yleensä konkreettisia mielikuvia, mitkä liitetään yleensä helposti fyysisesti kouluihin. Oppilaitoksen tilat, opettajat ja kirjat muodostavat ympäristön oppimiselle. Entäpä työympäristöt jossa nuoremmat oppivat työtapoja kokeneemmilta työtovereiltaan? Jos nämä tilanteet opettavat sinulle jotakin, eikö se tarkoita että nekin ovat oppimisympäristöjä siinä missä koulukin?

Miten oppimisympäristön määritelmään sopii tieto- ja tietoliikennetekniikkaa hyödyntävä asia nimeltä e-oppiminen?

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Tässä opinnäytetyössä esitellään verkko-opetuksen perusteita ja tarjotaan tietoa oppimisympäristöistä. Lisäksi tässä työssä pyritään tarjoamaan yleiskatsaus e-oppimiseen ja kertomaan mitä tämän termi varsinaisesti tarkoittaa.

Tutkimuksessa pyritään vastaamaan tutkimuskysymykseen, miten RKOPOn kaltainen oppimisympäristö soveltuu RMVK:n tyyppisen hierarkkisen ympäristön koulutukseen ja erityisesti siellä tapahtuvaan verkko-opetukseen.

Tutkimusosassa tutkitaan myös Raja- ja merivartiokoulun(RMVK) opiskelijoiden tyytyväisyyttä heidän oman koululaitoksensa tarjoamasta uudesta Raja- ja merivartiokoulun KOulutusPORttaalista, RKOPosta. Tuloksia käytetään järjestelmän kehittämisessä.

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Raja- ja Merivartiokoulun opiskelijoita, jotka ovat järjestelmän ensimmäisiä käyttäjiä. Opiskelijat olivat tottuneet luokkakeskeiseen opiskeluun. Tutkimuksessa pyrittiin ottamaan selvää miten he kokevat uuden oppimisjärjestelmän ja millaisia parannusehdotuksia heillä on.

Opinnäytetyön tavoitteena on tarjota lukijalle yleiskatsaus e-oppimiseen, sen käytäntöihin ja perusideaan.

Lisäksi tutkimusosa voi auttaa samassa tilanteessa olevia tahoja, jotka suunnittelevat opetustoimintansa laajentamista luokkakeskeisestä opetuksesta e-opetukseen. Tai tarjota vertailukelpoisen kohteen toista tutkimusta varten.

2 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselynä Raja –ja merivartiokoululla. Kysely julkaistiin RMVK:n sisäisessä kyselyjärjestelmässä 1.2.2007 ja kohderyhmällä oli aikaa vastata siihen 28. päivään asti.

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Raja- ja Merivartiokoulun opiskelijat seuraavilta kursseilta:

Rajavartijan peruskurssi 13

Rajavartijan peruskurssi osa 2(rajavartiolinja)

Opistoupseerin täydennyskurssi 7

Rikostutkijakurssi 2

Tutkinnanjohtajakurssi 2

Rikostutkijakurssi 3

Kysely välitettiin kaikille näillä kursseilla opiskelleille opiskelijoille, eli yhteensä 185 opiskelijalle. Heistä tutkimukseen vastasi 96 opiskelijaa. Kysymykset laadittiin yhteistyössä RKOPOn pääsuunnittelijan kanssa.

Kohderyhmän opiskelijat ovat joko opiskelleet tai opiskelivat parhaillaan koululla vuosien 2006 ja alkuvuoden 2007 aikana. Kyselyyn osallistuneet opiskelijat ovat järjestelmän ensimmäisiä käyttäjiä, jotka olivat tottuneet luokkakeskeiseen opiskeluun. Joten tutkimuksessa pyrittiin ottamaan selvää miten he kokevat uuden oppimisjärjestelmän ja millaisia parannusehdotuksia heillä on. Heidän vastauksistaan käytetään kun selvitetään miten RKOPOn kaltainen verkko-oppimisympäristö soveltuu RMVK:n kaltaisen laitoksen käyttöön. Lisäksi vastauksia käytetään järjestelmän kehittämiseksi mahdollisuuksien mukaan.

3 OPPIMINEN VERKOSSA

”Verkkokoulutus (tietoverkkokoulutus)tarkoittaa avoimessa(Internet) tai suljetussa verkossa(intranet) tapahtuvaa järjestettyä opetusta ja opiskelua. Useimmiten on kysymys erilaisista lähi- ja etäopetuksen yhdistelmistä, joiden tukena verkkoa käytetään. Verkko-oppiminen on osittain verkkokoulutuksen tulosta ja osittain koulutuksesta riippumatonta, omatoimista, tietoverkkoon tukeutuvaa oppimista”(Lifländer 1999, 9.)

3.1 Ongelmat ja mahdollisuudet

Kaikkein nykyaikaisimpien ja uusinta teknologiaa käyttävien oppimisympäristöjen ei ole tarkoitus täyttää kouluja ja opetustapahtumia toinen toistaan erikoisimmilla teknisillä ratkaisuilla, vaan tuoda oppiminen niin lähelle luonnollista toimintaympäristöä kuin mahdollista. Vaikka kaikki uusi teknologia avaa uusia mahdollisuuksia ja on tärkeä koulutukselle ja koulutuksen kehittämiseksi, se ei kuitenkaan ole itsetarkoitus. Oppimisen vapauttaminen ajasta ja paikasta on päämääränä e-oppimisessa, ei uusien hienojen ohjelmistojen, tekniikoiden tai metodeiden käyttöönotto. Tekninen kehitys ei ole tässäkään itseisarvo.

Jatkuvasti lisääntyvä informaatio ja yhteydenpitovälineiden ja –keinojen kehitys ei ainoastaan helpota elämää. On opittava aivan uusia älyllisiä ja sosiaalisia taitoja ja tarpeen vaatiessa muuttaa totuttuja tapoja elää ja toimia. Hyvänä esimerkkinä tästä toimii kielitaito. Englanti on monessa tilanteessa käytössä yleiskielenä ja sen opettelu ja erikoissanaston hallinta voi tulla monelle tärkeäksi. Yhteisen kielen hallinta auttaa erityisesti jos ollaan tekemisissä toisen kulttuurin edustajan kanssa, tilanne mikä on varsin todennäköinen nykymaailmassa.

Valtaisa informaatiotulva on ongelma sinänsä. Opiskelijalta tulisi löytyä taitoa erittelemään tähdellinen ja tärkeä tieto. Ennen kaikkea on tärkeää tunnistaa tiedon todenperäisyys. Nykyään liikkeellä olevasta informaatiotulvasta on vaikea erottaa se ”väärä” informaatio, tämän erottelukyvyn oppiminen on oma taitonsa, joka on myös tärkeää hallita. Uusi tekniikka ja uudet toimintatavat voivat siis tuoda

opiskelijoiden ulottuville valtavat määrät uutta informaatiota, esimerkiksi tietokantoja, mutta niistä ei ole mitään hyötyä jos niitä ei osaa käyttää ja tarpeen vaatiessa suodattaa. ”Tärkeätä onkin, että verkko-oppimiseen, oppimisympäristöihin ja Internetiin tietolähteenä kohdistuvista yli-innokkaista odotuksista päästetään irti ja niihin osataan suhtautua menetelminä ja välineinä muiden joukossa (Haasio & Piukkula 2001, 16.)

3.2 Itsenäinen etätyöskentely ja itseohjautuvuus

”Yksi uuteen teknologiaan perustuvien oppimisympäristöjen tavoitteista on ollut kehittää oppimisympäristöjä, jotka tukevat opiskelijan tiedollisen ja taidollisen osaamisen rakentumista itseohjautuvan kokeilevan toiminnan ja systemaattisen ohjauksen avulla. Itseohjautuva oppija on tahtova ja sisäisesti motivoitunut ja pitää opettajaa lähinnä neuvonantajana. Hän myös arvioi ja tarkkailee omaa oppimisprosessiaan ja on oppimisen edistyessä yhä enemmän tietoinen ja vastuullinen omista ratkaisuistaan. Tämän hetken ihanneoppimistilanteessa opiskelija itse etsii tietoa, tutkii ja soveltaa, sekä muodostaa tietorakenteita mieleensä. Opettajan rooli moderneissa oppimistilanteissa muuttuu tiedon jakajasta ja auktoriteetista, joka määrää oppimisen tahdin, enemmänkin valmentajatyypiseksi innostajaksi, joka auttaa tarvittaessa ja luo lähinnä suuremmat suuntaviivat, joiden puitteissa tulee toimia.”(Kivioja 2002, 11.)

Tällaisten uusien opiskelutapojen ja kulttuurien omaksuminen vaatii kuitenkin myös opiskelijoilta ja opettajilta paljon. Omia opiskelutottumuksiaan tai opettamistottumuksiaan on vaikea muuttaa. Mutta harvoin muutos on tarpeellista toteuttaa yhdessä yössä ilman mahdollisuutta ottaa askel taaksepäin jos uusi tapa vaikuttaa haitallisesti omaan oppimiseen tai opettamiseen. Uusia asioita voidaan opetella hiljalleen, niitä itselleen parhaiten soveltaen ja omaan tahtiin käyttöön ottaen.

3.3 Vuorovaikutus verkko-oppimisessä

Kommunikointi kuuluu merkittävänä osana verkko-opetukseen. Huolimatta pitkälle kehitettyjen verkko-opetus järjestelmien tarjoamasta mahdollisuudesta hoitaa kaikki opiskeluun liittyvät asiat vain ja pelkästään tietokoneen välityksellä, täysi eristäytyminen ja kommunikaation puute ei ole tavoitteena.

Viestintä verkon välityksellä voidaan jakaa kahteen eri luokkaan, samanaikaiseen ja eriaikaiseen. Esimerkkinä samanaikaisesta viestinnästä ovat erityyppiset chat-ohjelmat ja muut reaaliaikaiset keskusteluohjelmat. Eriaikaisesta hyviä esimerkkejä ovat sähköposti ja erilaiset keskustelupalstat, foorumit.

Tietokoneiden avulla tapahtuva kommunikointi voidaan vielä jakaa sen mukaan, kuinka monta ihmistä on mukana ”keskustelussa”. Yhdeltä yhdelle viestinnästä hyvänä esimerkkinä on kahden välinen sähköpostilla käytävä kirjeenvaihto, yhdeltä monelle viestinnän malliesimerkki on sähköpostilista, ja monelta monelle mallissa viestintävälineenä voi käyttää erilaisia tietokonekokouksia (NetMeeting), tai eriaikaisessa kommunikaatiossa, keskustelupalstoja. Monelta monelle tapahtuva eriaikainen keskustelu on tyypillisintä tietokonevälitteistä keskustelua. Se on myös kaikkein demokraattisin, kaikki keskustelijat ovat samanarvoisia. Jokaisella on mahdollisuus sanoa asiansa niin, että kaikki kuulevat sen, ilman pelkoa siitä että joku toinen ”puhuu päälle”

Yhdeltä yhdelle viestintä taas auttaa henkilökohtaisemman yhteyden luomisessa keskustelijoiden välillä. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opettajan ja oppilaan välillä tämä on todennäköisesti paras mahdollinen keskustelukanava kuten myös pari- tai pienryhmissä. Tietokonevälitteisen viestinnän ollessa tekstipohjaista opiskelija joutuu keskusteluun osallistuessaan muotoilemaan ja ilmaisemaan ajatuksensa kirjoitettuna tekstinä. Kirjoitusprosessilla ja siihen liittyvällä ajattelulla on todettu olevan oppimista edistävä vaikutus. Tekstiin pohjautuva viestintä johtaa myös tavoittelemaan toisten kirjoittamien viestien ymmärtämistä ja tukee näin oppijan tietokäsitysten rakentumista. Toinen oppimisvaikutus liittyy kommunikatiiviseen oppimiseen, tässä tapauksessa toisten puheenvuorosta

oppimiseen. Opettajalle ja ohjaajalle verkko tarjoaa uudenlaisen mahdollisuuden oppia tuntemaan ohjattavansa. Kun viestintä perustuu teksteihin, vuorovaikutuksessa keskitytään k nimenomaan sanoman ymmärtämiseen, eikä etsitä merkitystä ulkoisten vihjeiden (ikä, sukupuoli, sosiaalinen asema, pukeutuminen, ym.) perusteella. Moni olettaa että verkko-opiskelun ympäristö on ”kylmä” ja tekninen, mutta moni verkko-opiskelija on yllättynyt verkosta löytämästään sosiaalisesta ja eläväisestä oppimisympäristöstä. (Manninen & Nevgi 2000, 99-100.)

3.4 E-oppiminen

”e-oppimisella tarkoitetaan tieto- ja informaatioteknologian käyttöä oppimisen menetelmänä, toimintatapana tai välineenä. e-oppiminen on sellaista oppimista, koulutusta, jäseneltyä informaatiota ja kasvatusta, joka koetaan tieto- ja viestintätekniiikan avustuksella. Tieto- ja viestintätekniiikan työkaluja voivat olla Internet, intranetit, tietokonepohjainen teknologia tai vuorovaikutteinen televisio.

e-oppiminen on sosiaalinen prosessi ja siihen kuuluu vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa ihmisten kesken.

e-oppiminen mahdollistaa opiskelun oppijalle parhaaseen sopivaan aikaan, sopivalla tahdilla ja sopivassa paikassa. Oppimateriaalit voidaan jakaa joko synkronisesti (reaaliajassa luokkahuoneessa) tai etänä asynkronisesti (aikaviiveellä johonkin sopivaan aikaan).

e-oppimiseen kuuluu myös laaja pääsy tiedonlähteisiin ja palveluihin. e-oppiminen voi laajentaa ja rikastaa oppimiskokemusta. e-oppimiseen liittyy usein odotuksia hyödyistä liiketoiminnalle; näitä voivat olla kulujen säästö ja tehokkuus.”(<http://www.eoppimiskeskus.fi/eaapinen/index.php/E-Oppiminen>.)

e-oppiminen tai e-learning on periaatteessa termi koulutuspalvelujen sähköisille verkkoversioille. Business-nimike jota käytetään erilaisten koulutuspalvelujen myymiseksi ja markkinoimiseksi niitä tarvitseville. Myyntivalttina on tarjota ajasta ja paikasta riippumatonta opetusta, joko aloittaville työntekijöille tai vanhoille työntekijöille, ilman kalliiden jatkokurssien ja orientaatiotilaisuuksien järjestämistä. Puhuttaessa e-oppimisesta puhutaan samalla jossain määrin myös etäopetuksesta. Etäopetus ei ole mikään moderni keksintö, vaan esimerkiksi Suomessa etäopetuksen käynnisti kamreeri Heikki Liipola vuonna 1908 kun hän aloitti kirjekurssin pitämisen kirjanpitotaidoista. Uusien viestintävälineiden mukana etäopetus on saanut uusia menetelmiä, jotka ensin tiedotusvälineiden ja myöhemmin modernien tietoliikenteen keinoin toivat etäopiskeluun elementtejä,

jotka tarjosivat mahdollisuuden nopeaan palautteen saamiseen ja kaksi suuntaiseen kommunikointiin. Etäopetuksen 4. aikakaudeksi voidaan kutsua verkko-oppimista, joka tuo opiskeluun interaktiivisuutta, reaaliaikaisen mahdollisuuden keskustella ja opiskella ryhmässä verkon välityksellä. (Immonen, 16-18.)

Oppiminen ja osaaminen on perinteisesti mielletty yksilölliseksi prosessiksi, kun taas tulevaisuuden työelämässä yksilöllisen taidon lisäksi tarvitaan myös sosiaalisesti jaetun tiedon hallintaa. Ongelmanratkaisussa ei enää riitä itsenäinen ongelmanratkaisu vaan ryhmätyö monien asiantuntijoiden kesken tarjoaa vastauksen ongelmaan. Jatkuvaa ja elinikäistä oppimista tarjotaan useimmiten ratkaisuksi tulevaisuuden ongelmiin ja haasteisiin. Perinteinen koulu ja koulutus ei pysty vastaamaan jatkuvasti muuttuvaan maailmantilanteeseen, jossa oppimistarpeet saattavat muuttua silmänräpäyksessä. Siksi koululaitosten uusista tehtävistä puhuttaessa korostetaan usein uuden informaatio- ja kommunikaatioteknologian avaamia mahdollisuuksia oppimisympäristöjen kehittämisessä. (Lehtinen 1997, 12-13.)

Verkkopohjaisia oppimisympäristöjä rakennettaessa on joskus lähdetty liikkeelle tarjolla olevan teknologian pohjalta. Verkkopohjaisenkin opintoympäristön perustarkoitus on kuitenkin tarjota oppimiselle niin hyvät edellytykset kuin mahdollista. Tällöin ei riitäkään se että keskitytään siihen tekniikkaan ja tekniseen toteutukseen ja unohdetaan pyrkimykset parhaiten oppimista tukevaan järjestelmään pyrkimiseen. Verkkopedagogiikka on siis se ydin, jota on tutkittava, kehitettävä ja jota tekniikan on tuettava. Verkkopedagogiikan perusteesejä ovat olleet avoimuus, itseohjautuvuus ja painopisteen siirtyminen opettamisesta oppimiseen. Verkkopedagogiikkaa harjoitetaan usein oppimisympäristössä.

3.4.1 Yleistä oppimisympäristöistä

”Oppimisympäristöllä tarkoitetaan opiskelun ja oppimisen fyysisten, henkisten ja oppimateriaalien muodostamaa puitteiden ja edellytysten kokonaisuutta sekä siihen kuuluvia oppimistavoitteita tukevia aktiviteetteja.” (Haasio & Piukkula 2001, 109.)

Oppimisympäristön käsite on periaatteessa syntynyt kuvaamaan perinteisestä opettajajohtoisesta opetuksesta poikkeavia koulutuskäytäntöjä. Luokkaopetuksen sijaan opetus tapahtuu erilaisten aitojen työprojektien tekemisen yhteydessä aidossa työympäristössä, simulaatioilla tai ongelmanratkaisuina.

Termien selventämiseksi oppimisympäristöihin jossa uudet pedagogiset menetöt on otettu käyttöön ja jotka käyttävät verkkojen ja muun uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia viitataan yleensä uusina oppimisympäristöinä. Oppimisympäristön erottaa usein melko helposti kurssi- tai luokkapohjaisesta opetuksesta, siten että oppimisympäristössä

- oppijan oma aktiivisuus ja itseohjautuvuus korostuu
- opiskelu tapahtuu ainakin osaksi joko simuloitussa tai aidossa reaali maailman tilanteessa
- opiskelijalla on mahdollisuus suoraan vuorovaikutukseen opittavan asian kanssa
- opetuksen suunnittelussa korostuu ongelma keskeisyys oppiainekeskeisyyden sijasta
- opiskelu on kokonaisvaltainen ja ajallisesti pitkäkö prosessi jaksotettujen oppituntien sijasta
- opiskelijalla on tukenaan erilaisten tukihenkilöiden, mentoreiden ja asiantuntijoiden verkostoja

Opettajan rooli muuttuu tiedon jakajasta organisaattoriksi ja tukihenkilöksi. Oppimisympäristö koostuu eri osatekijöistä, joita ovat sosiaalinen, fyysinen, tekninen ja didaktinen ulottuvuus. Sosiaalinen ulottuvuus voi koostua esimerkiksi ryhmän roolista, vuorovaikutuksesta, yhteistyöstä ja ilmapiiristä. Fyysinen ulottuvuus kuvaa fyysisen opiskeluympäristön mielekkyyttä, kuten esimerkiksi istuimen mukavuus, valaistus jne. Teknisestä ulottuvuudesta puhuttaessa tarkoitetaan välineiden helppokäyttöisyyttä, luotettavuutta, ihmisläheisyyttä jne. Didaktinen ulottuvuus tarkoittaa puitteita johon opetus on rakennettu, opetuksen viitekehystä.

Näistä ulottuvuuksista vasta didaktisen ulottuvuuden lisääminen tekee ympäristöstä oppimisympäristön. Esimerkiksi olohuone täyttää kolme ensimmäistä ulottuvuutta, mutta vasta kun sinne tuodaan didaktinen ulottuvuus, asetetaan oppimista tukevia tavoitteita, siitä tulee oppimisympäristö. (Manninen 2000, 30.)

3.4.2 Erilaisia oppimisympäristöjä

Oppimisympäristöistä puhuttaessa mainitaan usein sellaiset käsitteet kuin ”kontekstuaaliset oppimisympäristöt” ja ”avoimet oppimisympäristöt”. Ne ovat kaksi eri asiaa ja voidakseen selkeästi määritellä verkkopohjaisen oppimisympäristön niihin verrattuna, molemmat on syytä määritellä.

Kontekstuaalisen oppimisympäristön perusidea on oppimisen ja opiskelun siirtäminen pois suljetuista luokkahuoneista todellisiin ympäristöihin. Tällöin oppimisen kohteena ovat reaalityö ja siitä nousevat ongelmat. Opiskelija muuttuu aktiiviseksi kokeilijaksi ja tekijäksi, opettaja tukijaksi ja ohjaajaksi. Esimerkkinä kontekstuaalisesta oppimisympäristöstä voidaan pitää erilaisia harjoitusyhteyksiä, joissa simuloidaan todellisten yritysten toimintaa. (Manninen 2000, 32-33.)

Useimpien määritelmien mukaan avoin oppimisympäristö on sellainen, jossa pyritään optimaaliseen joustavuuteen ajan, paikan, menetelmien, toteutustapojen ja oppisisältöjen suhteen. Avoimuus näkyy usein selkeiden opintosuunnitelmien

puuttumisena, prosessikeskeisyytenä, erilaisten monimuotoisten opetusmenetelmien soveltamisena, oppimisympäristön avoimuutena ja verkostoitumisena työelämään ja reaali maailman tilanteisiin, sekä opiskelijaa tukevien ohjauskäytäntöjen merkityksen lisääntymisenä. Peruseriaate on, että opiskelu muuttuu opiskelijakeskeiseksi perinteisen opettaja- tai oppilaitoskeskeisyyden sijasta. Täysin avointa opiskeluympäristöä on käytännössä vaikea toteuttaa, sillä oppimisympäristö voi olla hyvinkin avoin jonkin osatekijän suhteen, mutta samanaikaisesti suljettu muiden ulottuvuuksien osalta. (Manninen 2000, 34-36.)

Verkkopohjainen oppimisympäristö on toteutettu Internetiä ja verkkoteknologiaa hyödyntäen ja se muodostuu pääsääntöisesti hypertekstirakenteista, hypermediasta, linkeistä, keskustelualueista ja muista vuorovaikutuskanavista ja mahdollisesti interaktiivisista, ohjelmoiduista sivuista. Verkkopohjainen oppimisympäristö ei välttämättä takaa avoimuutta, vaan voi olla monellakin tavalla suljettu ja perustua perinteiseen ”opettaja opettaa opetus suunnitelman mukaan” –mentaliteettiin, oikein käytettynä uusi teknologia voi kuitenkin ratkaista monia didaktisia ongelmia, ainakin ajankäytön ja opiskelupaikan suhteen. Verkkopohjaiset oppimisympäristöt eivät kaikesta teknologiasta huolimatta välttämättä tarkoita että se olisi avoin ja kontekstuaalinen, vaikka nämä ominaisuudet usein automaattisesti liitetään verkkopohjaisiin oppimisympäristöihin. Samalla tavalla kontekstuaalisuus ja avoimuus eivät edellytä internet-yhteyttä tai uusinta verkkoteknologiaa. (Manninen 2000, 29, 36-37.)

Erilaiset opetusmenetelmät ja verkkoteknologian uutuudet luovat paljon mahdollisuuksia erilaisten oppimisympäristöjen luomiseksi verkkoon. Ne eivät kuitenkaan tarjoa itsestään valmiita ratkaisuja kenellekään, vaan tarjoavat vain työkalut oppimisympäristöjen rakentamiseen ja suunnitteluun. Mutta pitää muistaa ettei yksikään uusi hieno tekninen innovaatio saa asettua hyvän oppimisen, opetuksen periaatteiden ja ennen kaikkea terveen järjen tielle.

4 CASE: RMVK

4.1 Järjestelmän esittely

RMVK on perusrakenteeltaan hyvin hierarkkinen laitos, jonka arvojärjestyksensä ja organisaatorakenteeltaan verrannollinen armeijaan. Erikoiseksi RMVK tekee tehtävät joihin sen oppilaat palaavat kurssi jälkeen tai sijoitetaan valmistumisen jälkeen. Merirajoja partioidessa tai syrjäisillä rajavartioasemilla virkatehtäviään suorittavat rajamiehet ovat haaste koulutukselle.

RKOPO on toimintaperiaatteeltaan materiaalivarasto. Järjestelmän sisältö koostuu opettajien järjestelmään tuomista oppimateriaaleista. Esimerkiksi interaktiivisista flash-animaatioista, erilaisista tekstidokumenteista, piirroksista, kartoista ja videoista.

Opettajat koostavat järjestelmään viemästään materiaalista tarkoituksiinsa sopivan opintokokonaisuuden ja julkaisevat sen opiskelijoiden nähtäväksi.

Sisällönhallintoa, eli sitä kuka saa järjestelmään laittaa materiaalia ja mitä materiaalia, kontrolloidaan käyttöoikeuksilla. Jokainen RKOPOn käyttäjä saa oman tunnuksensa johon liittyy sille tunnukselle ominaiset käyttöoikeudet.

RKOPO on toistaiseksi käytössä vain RMVK:n sisäisestä verkosta.

4.2 Aineiston esittely

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Raja- ja Merivartiokoulun opiskelijat seuraavilta kursseilta:

- Rajavartijan peruskurssi 13
- Rajavartijan peruskurssi osa 2(rajavartiolinja)
- Opistoupseerin täydennyskurssi 7
- Rikostutkijakurssi 2
- Tutkinnanjohtajakurssi 2
- Rikostutkijakurssi 3

Kysely välitettiin kaikille näillä kursseilla opiskelleille opiskelijoille, eli yhteensä 185 opiskelijalle. Heistä tutkimukseen vastasi 96 opiskelijaa.

Opiskelijat olivat niiden ensimmäisten joukossa, jotka käyttivät RKOPOa oppimisprosesseissaan.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselynä Raja- ja merivartiokoululla.

Kysely julkaistiin RMVK:n sisäisessä kyselyjärjestelmässä 1.2.2007 ja kohderyhmällä oli aikaa vastata siihen 28.2.2007 asti.

Vastausajan päätyttyä kyselyn tulokset avattiin analyysiä varten

4.3 Yhteenveto tuloksista

Kohderyhmä arvioi tietotekniikan käyttötaitonsa hyväksi. 56 % ilmoitti osaavansa hyödyntää tietotekniikkaa opiskelunsa tai työtehtäviensä tukena joko hyvin tai erinomaisesti.

Myös RKOPOn käyttöaste oli hyvä. 73 % opiskelijoista käytti RKOPoa aktiivisesti opiskelunsa tukena joko viikoittain tai vähintään useamman kerran kuukaudessa opiskeluidensa aikana.

Suurin havaittu ongelma oli järjestelmän soveltumattomuus etätyöskentelyyn kotoa tai kaukaisilta virkapaikoilta esim. laivoilta käsin.

68 % prosenttia vastanneista oli vähän tai täysin eri mieltä väittämän ”Järjestelmä ollut helposti saatavilla ja käytettävissä kotona etäopiskelujakson aikana.” kanssa. Työpisteistä käytettävyys oli kuitenkin paljon parempi. Yli puolet arvioi, että pääsi käsiksi tarvitsemaansa materiaaliin joko työpisteestään tai koulun verkosta helposti. Lisäksi vain 16 % vastasi että opiskeluun liittyvä tieto ja tiedotus, esimerkiksi etätöiden palautus ja viikko-ohjelmat, kulkivat molempiin suuntiin opettajilta oppilaille ja päinvastoin.

RKOPOn rakenteeseen oltiin tyytyväisiä. Vain 7 % vastaajista kertoi etteivät he löydä etsimäänsä materiaalia ja 56 % piti RKOPoa yleisesti parempana järjestelmänä kuin muita käyttämiään etäopiskelujärjestelmiä. Avoimissa kysymyksissä löytyi paljon vahvistavia vastauksia ja puettiin sanoiksi monia tärkeitä asioita. RKOPoon saatavuuteen kotoa kerrottiin syiksi pitkät välimatkat opiskelijan ja yhteyden välillä. Esimerkiksi laivoilla työskentely ja Lapin pitkät välimatkat nostettiin esille ja tuli selväksi että tämä on tällä hetkellä järjestelmän suurin haitta. Lisäksi parannusehdotukseksi ehdotettiin useaan otteeseen keskustelupalstan tai muun järjestelmän sisäisen viestityksen parantamiseksi. Lisäksi oltiin huolissaan siitä että etäopetus antaa mahdollisuuden laiskotteluun ja siihen että ryhmätöiden teko jätetään vain joidenkin ryhmän jäsenten huoleksi vedoten omaan kyvyttömyyteen tehdä annettuja tehtäviä kotoa.

Vastaajat olivat myös huolestuneita työmäärästä ja sidosryhmien (perhe, työkumppanit, esimiehet) suhtautumisesta etäopiskeluun ja erityisesti opiskeluun virka-ajalla. Työtehtävät eivät katoa opiskelun ajaksi, eikä opiskelijoilla ole näin aikaa omistautua pelkästään opiskelulle.

Jotkut mainituista haitoista eivät liittyneet varsinaiseen järjestelmään millään lailla, esimerkiksi oman tai toisten opiskelumotivaation puute, ja jotakin voisi aivan yhtä hyvin esiintyä tavallisessa luokkakeskeisessä opiskelumuodossa.

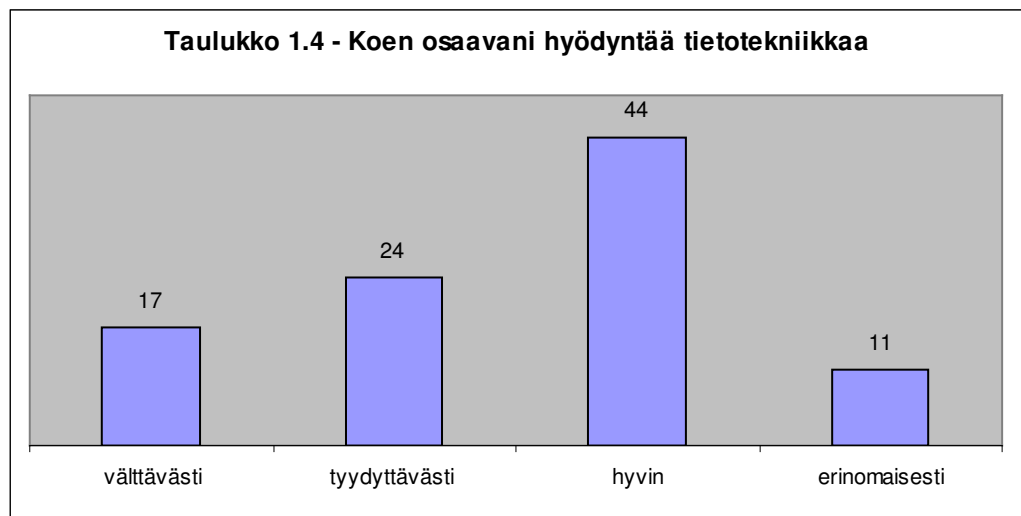
Keskimäärin opiskelijat ovat tyytyväisiä RKOPOn oppimisensa tukijärjestelmänä ja etäopiskeluvälineenä, mutta etäopiskelun perimmäisenä tarkoituksena on vapauttaa opiskelija opiskelemaan silloin kun hänelle sopii. Teknisistä syistä johtuvat esteet pitäisi poistaa järjestelmän täyden hyödyn saamiseksi käyttöön. Lisäksi etäopiskelu kärsii vielä siihen kohdistuvista ennakoasenteista ”vähempi-arvoisena” opetuksena ja lisäksi kaikki oppiaineet eivät sovellu etäopiskeltaviksi. Tilanteen parantamiseksi tiedotusta siitä mitä etäopiskelu on, ja miten siihen tulisi suhtautua, pitäisi parantaa.

5 ANALYYSI

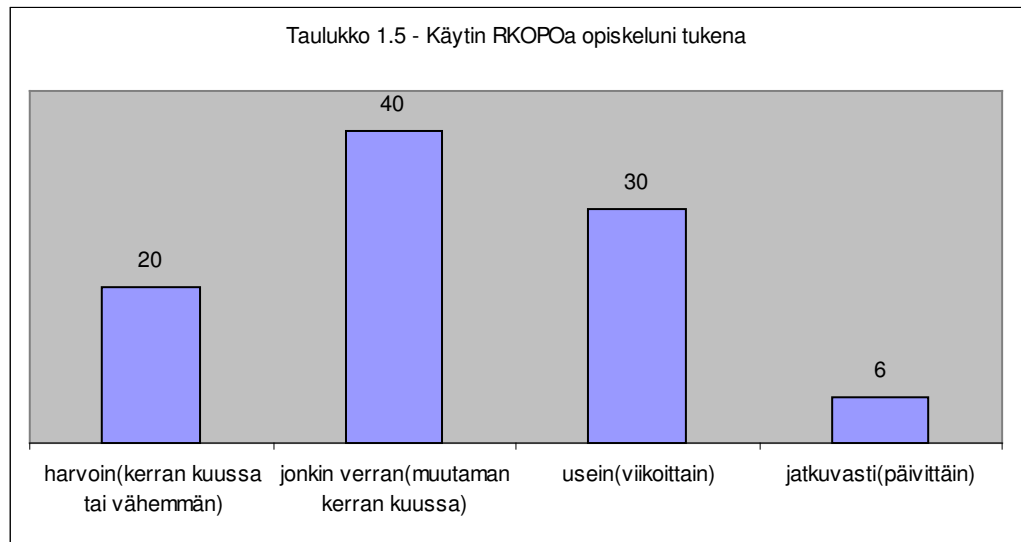
Käytetyt kysymykset esitellään liitteessä 1.

Kaikki sitaatit ovat peräisin kohderyhmän avoimista vastauksista 3.1, 3.2 ja 3.3. Näitä anonyymejä vastauksia käytetään kun ne ovat merkityksellisiä käsiteltävälle kysymykselle. Käytetyt taulukot on nimetty niihin liittyvien kysymyksen numeroinnin mukaan. Kysymykset 2.1 – 2.13 on toteutettu väittäminä joihin vastataan 6-portaisella asteikolla. Asteikolla 1 tarkoittaa että kyseinen vastaaja on täysin eri mieltä väittämän kanssa ja 6 että vastaaja on täysin samaa mieltä väitteen kanssa. 2.14 on monivalintakysymys RKOPOn käytön aikana tarvitusta ATK tuesta ja 2.15 antaa palautetta tutkimuksen tekijälle.

5.1 Yleistiedot

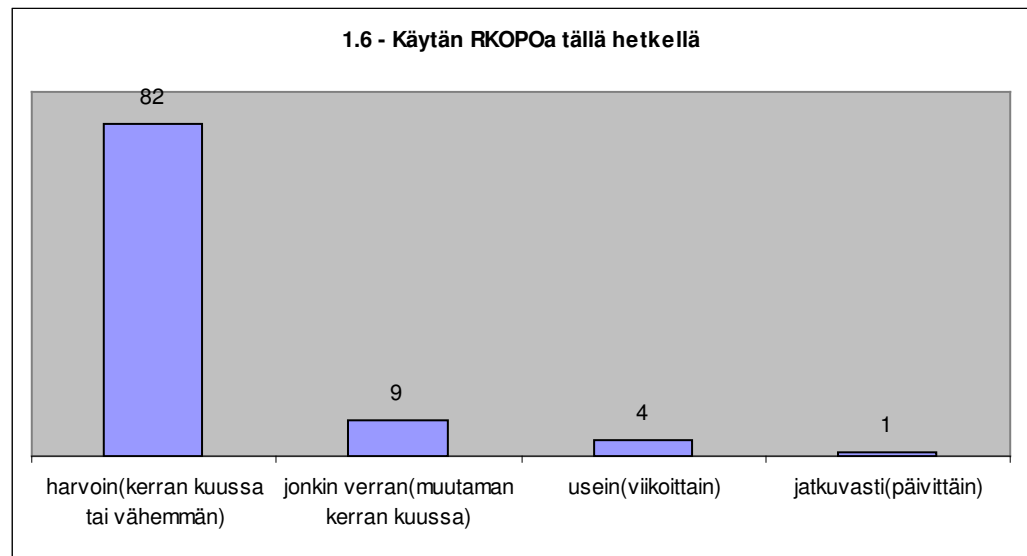
Taulukosta 5.1 näemme, että kohderyhmän tietotekniikan käyttötaidot ovat keskitason yläpuolella. 55 opiskelijaa eli 56 % ilmoitti osaavansa hyödyntää tietotekniikkaa opiskelunsa tai työtehtäviensä tukena joko hyvin tai erinomaisesti.

Kuten oheisesta kaaviosta näemme, RKOPO:n käyttöaste oli hyvä. 70 opiskelijaa käytti RKOPOa aktiivisesti opiskelunsa tukena joko viikoittain tai vähintään useamman kerran kuukaudessa opiskeluidensa aikana.

Kysyttäessä RKOPOn käytöstä tällä hetkellä haluttiin tietää kuinka paljon kurssinsa käyneet ihmiset palasivat RKOPOn hakemaan tietoa, tarkistamaan asioita ja kertaamaan vielä aikaisemmin oppimiaan asioita.

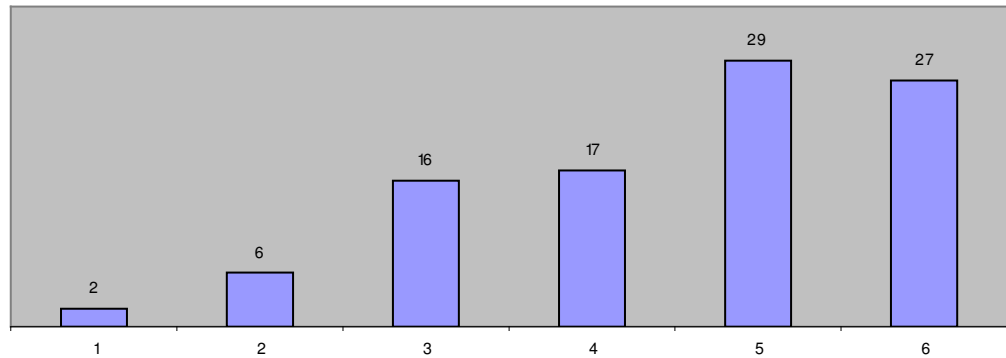
Kuten seuraavasta kaaviosta näkyy, tilanne on tältä kannalta huono. 82 vastanneista ilmoittaa käyttävänsä RKOPOn tällä hetkellä vain harvoin, kerran kuussa tai vähemmän.

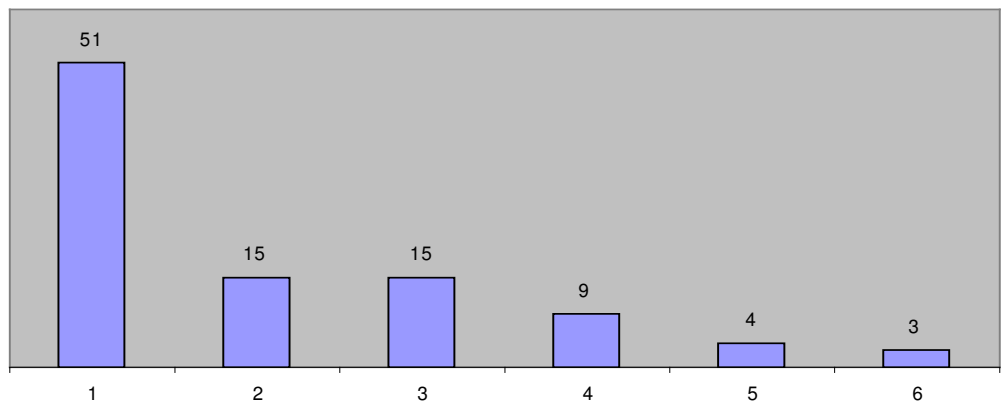
Tämä ei ole kuitenkaan niin vakavaa kuin voisi luulla. Harvat verkko-oppimisympäristöt houkuttelevat entisiä opiskelijoita takaisin jo opiskeltujen asioiden pariin.

5.2 Käytettävyys

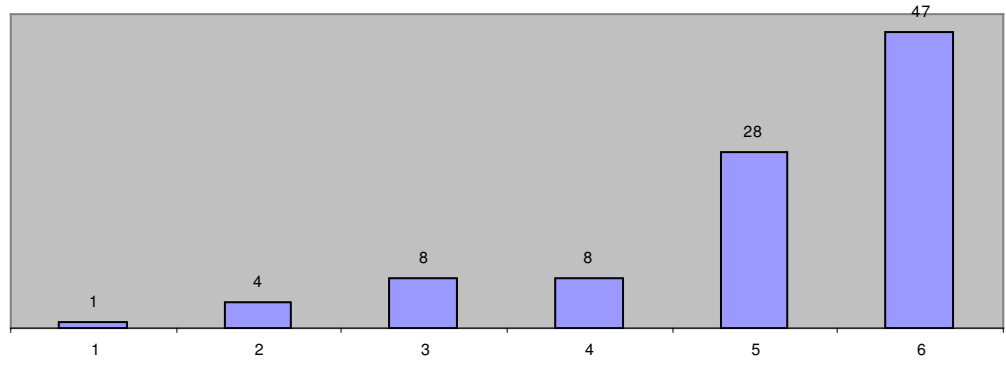
Taulukko 2.1 - Järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä omassa työpisteestäni etäopiskelujakson aikana.

Taulukko 2.2 - Järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä kotona etäopiskelujakson aikana.

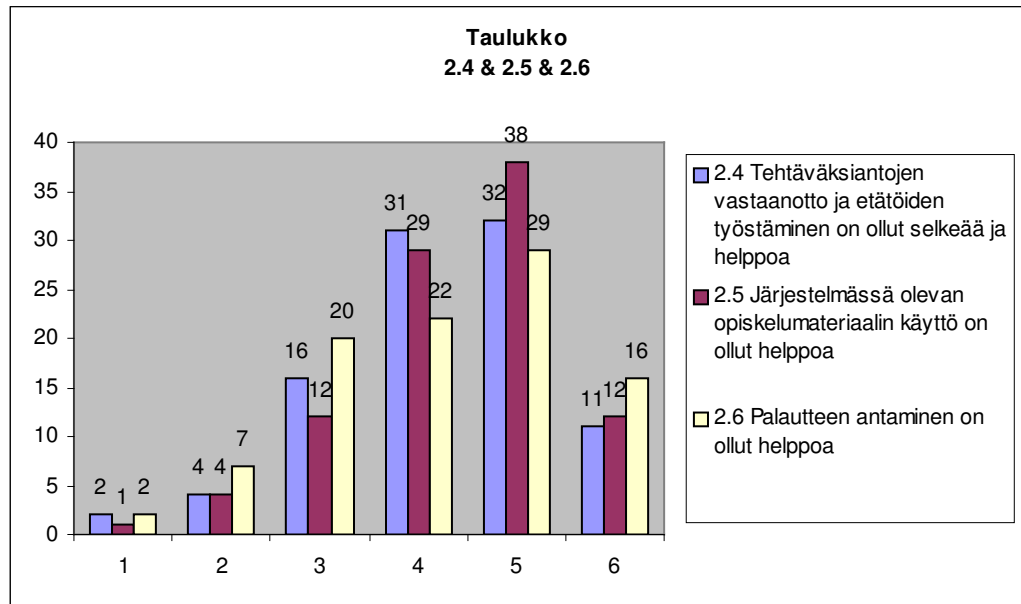
Taulukko 2.3 - Järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä raja- ja merivartiokoululla opiskeluni aikana.

Taulukot 2.1, 2.2 ja 2.3 kertovat vakavaa viestiä RKOPOn käytettävyydestä ja erityisesti järjestelmän saatavuudesta.

Omassa työpisteessä ja koululla tapahtuneen opiskelun aikana järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä, mutta kotoa opiskellessa opiskelijat törmäsivät järjestelmän pahimpaan ongelmaan. Saatavuus RMVKn sisäisen verkon ulkopuolelta ei ole mahdollista. Koululla suoritetuissa opinnoista RKOPOn pääsyä haittasivat eniten tekniset viat ja verkkojen ylikuormitus

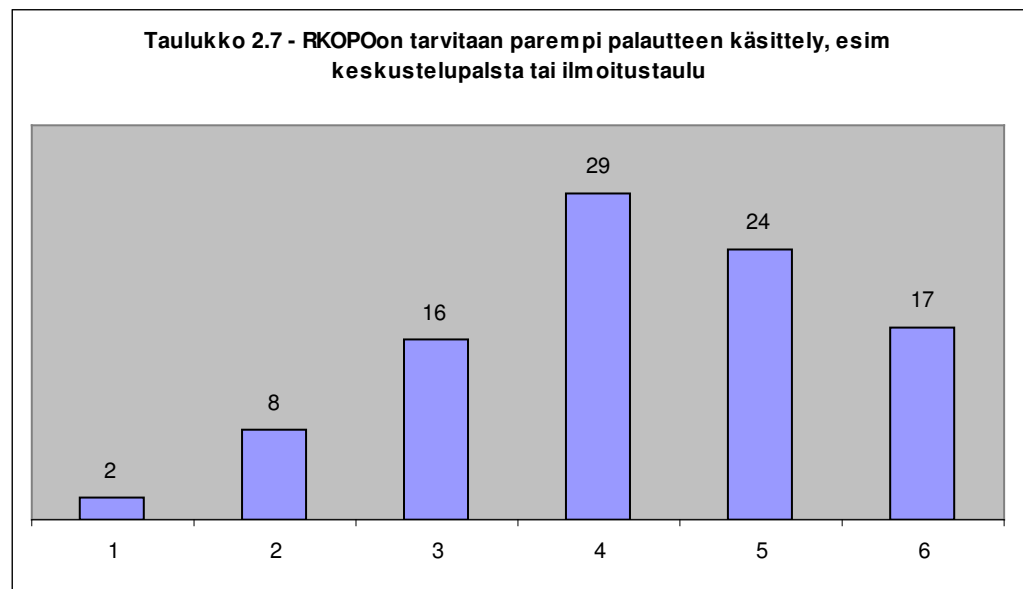
- *RKOPoa ei voi käyttää julkisesta nettiliittymästä (kotoa) joka tekee "etäopiskelun" mahdottomaksi*
- *RKOPOn tulisi ehdottomasti saada pois RVL:n intrasta todellista etäopiskelua varten. Tämä on selkeästi RKOPON heikkous tällä hetkellä.*

Näiden kolmen kysymyksen vastausjakaumaa tarkastelemalla voidaan huomata mielenkiintoinen suhteellisen pieni osuus kyselyyn vastanneista, jotka ovat täysin samaa mieltä väittämien kanssa. Kaikki kolme kysymystä kuitenkin käsittelevät oppimisympäristöissä niin tärkeää vuorovaikutusta. Vuorovaikutuskeinoja pitäisi kehittää toimivammiksi, jotta RKOPOn käyttäjät saisivat enemmän irti järjestelmästä.

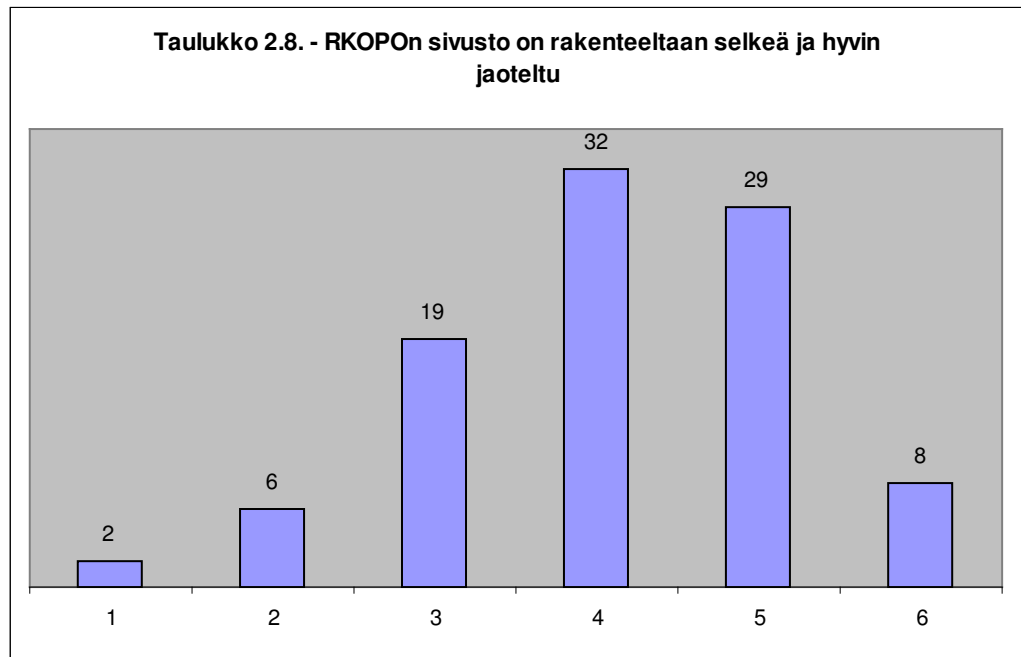
Kysymys 2.6 on lyhennetty ”**Koen, että opiskelun tukimateriaali, kuten viikko-ohjelmat, toimeenpanokäsky, jne. sekä tehtäväksi annetut ja etätehtävien palautus ym. palaute kulkee tehokkaasti molempiin suuntiin koulutusverkossa.**” muodosta

nykyiseen muotoonsa, koska se on niin sanottu tuplakysymys. Kysymykset 2.6 ja 2.12 ovat tutkimusmerkityksessä samoja kysymyksiä, samoja asioita kysyttiin kahteen kertaan opiskelijoiden tarkkaavaisuuden testaamiseksi. Haluttiin myös selvittää jos eri tavalla muotoiltu kysymys saisi erilaiset vastaukset. Näin ei käynyt.

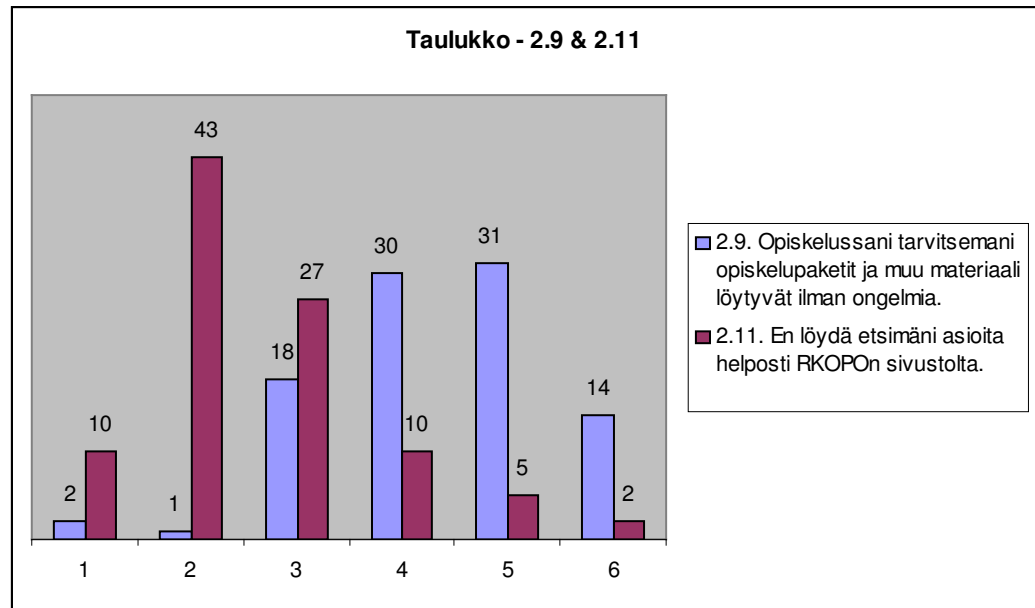
Taulukkoa 2.7 tutkimalla havaitaan sen tukevan opiskelijoiden toiveita RKOPOn vuorovaikutuskeinojen parantamiseksi. Moni toivoo keskustelupalsta.

- *lisätietojen ja kysymysten esittäminen/saaminen. keskustelupalsta ym. helpottaisi*

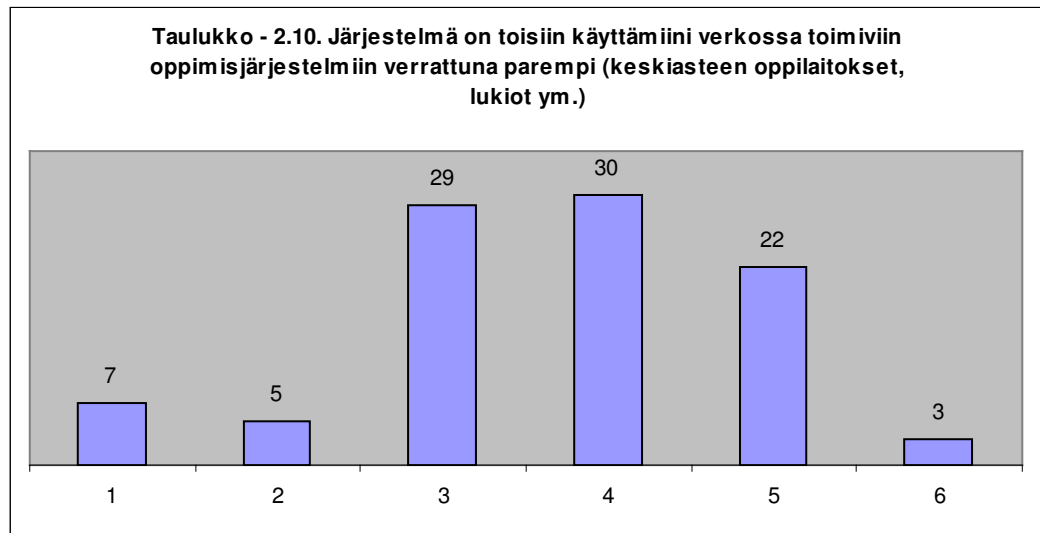

Ei taaskaan niin paljon täysin samaa mieltä olevia kuin voisi toivoa. Parantamisen varaa siis on

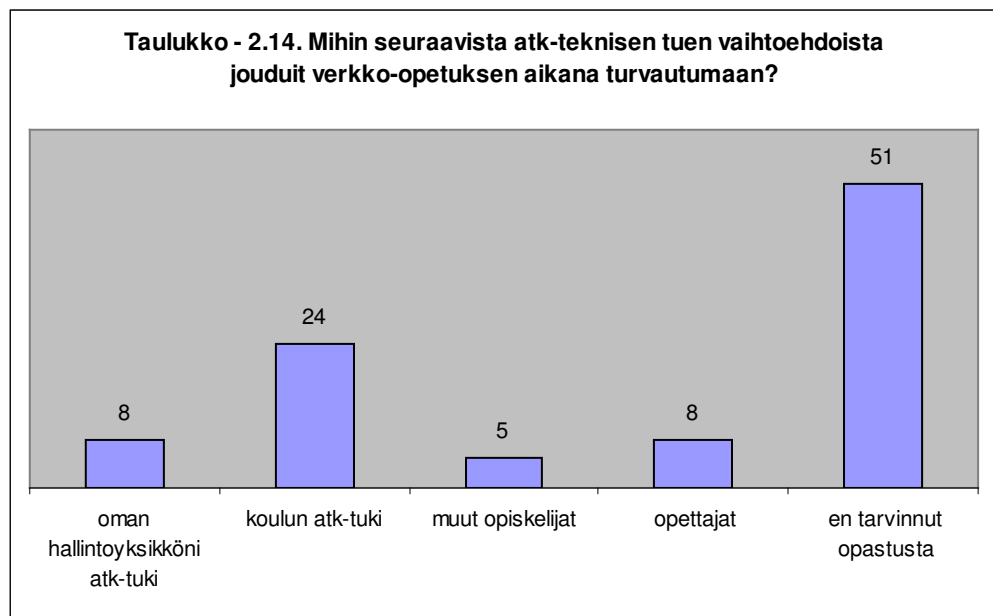
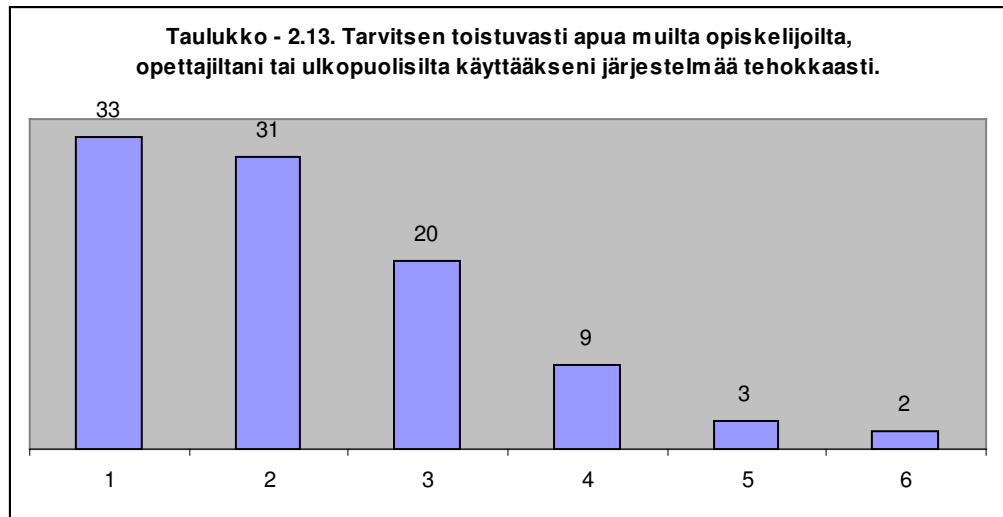
- *Liittyminen RKOPOn mahdolliseksi myös kotikoneelta. Kurssin tietojen etsiminen pvkpostista ja rko-postista teki tiedon etsimisestä hankalaa.*
- *SBC tehtävä peruskurssilla oli sellainen että sen olisi voinut tehdä kotona, mutta se ei RKOPolla ollut mahdollista. Aineiston olisi voinut lähettää s-postilla omaan postiin ja avata kotona mutta tämäkään ei onnistunut koska esim. hotmail osoitteisiin ei postia pysty lähettämään.*

Taulukko 2.9 & 2.11 esittelee vastakysymyksen joka koettelee tutkimuksen tarkkuutta ja paikkansapitävyyttä. Eli tässä tapauksessa niiden opiskelijoiden, jotka olivat samaa mieltä kohdan 2.9 väittämän kanssa, tulisi olla eri mieltä kysymyksen 2.11 väittämän kanssa. Taulukosta voidaan havaita että näin myös suurin piirtein käy. Väittämässä 2.9 4 ja 5 kohtiin vastanneet ovat melkein kaikki valinneet 2 mielipiteekseen väittämässä 2.11

Tämä taulukko kertoo että kyselyyn vastanneilla opiskelijoilla on aiempaa kokemusta jonkinlaisista verkko-oppimisympäristöistä. RKOPO ei kuitenkaan mene automaattisesti aiemmin käytettyjen järjestelmien ohi, mutta näyttää kuitenkin nauttivan osaksi suurempaa suosiota opiskelijoiden enemmistön keskuudessa.

Molemmat taulukot vahvistavat käsitystä että ainakaan opiskelijoiden puutteelliset ATK taidot eivät ole ongelmana RKOPOn käytössä.

6. YHTEENVETO

Tutkimuskysymyksenä oli saada selville RKOPOn kaltainen oppimisympäristö soveltuu RMVK:n tyyppisen hierarkkisen ympäristön koulutukseen ja erityisesti siellä tapahtuvaan verkko-opetukseen. Tätä tutkittiin käyttäen RKOPoa case tapauksena, esimerkkinä yhdestä mahdollisuudesta toteuttaa oppimisympäristö verkossa.

Aiemmin tutkimuksessa esiteltiin seuraava lista:

Oppimisympäristön erottaa usein melko helposti kurssi- tai luokkapohjaisesta opetuksesta, siten että oppimisympäristössä

- oppijan oma aktiivisuus ja itseohjautuvuus korostuu
- opiskelu tapahtuu ainakin osaksi joko simuloitussa tai aidossa reaali maailman tilanteessa
- opiskelijalla on mahdollisuus suoraan vuorovaikutukseen opittavan asian kanssa
- opetuksen suunnittelussa korostuu ongelmakeskeisyys oppiainekeskeisyyden sijasta
- opiskelu on kokonaisvaltainen ja ajallisesti pitkäkö prosessi jaksotettujen oppituntien sijasta
- opiskelijalla on tukena erilaiden tukihenkilöiden, mentoreiden ja asiantuntijoiden verkostoja
- opettajan rooli muuttuu tiedon jakajasta organisaattoriksi ja tukihenkilöksi.

(Manninen 2000, 30.)

Kun tarkastellaan tätä listaa ja verrataan sitä Raja- ja merivartiokoulun esiteltyihin käytäntöihin ja RKOPOn case esityksen aikana paljastuneiksi asioihin huomataan tämän kyseisen verkko-oppimisympäristön selvät puutteet ja sen perustavaa laatua oleva kelpaamattomuus e-oppimiseen. Merkittävin haitta etäopiskelulle tässä järjestelmässä on RKOPOn sulkeminen Internetin ulkopuolelle, sen ”piilottaminen” RMVK:n sisäiseen verkkoon soti e-oppimisen perusajatusta vastaan. Opiskelija ei pääse käsiksi haluttuun materiaaliin silloin hän itse haluaa.

Opiskelija on riippuvainen fyysisestä ympäristöstä, hänen on oltava koneella joka on liitetty RMVK:n sisäiseen verkkoon, mikä tahansa tietokone ei kelpaa. Toistaiseksi RKOPO on pelkkä materiaalipankki johon opettajat sijoittavat opiskelumateriaalin ja siihen liittyvät tehtävät. Eli opettajat ovat vielä keskeisessä osassa, ei oppilas itse. Opettaja on vieläkin se tiedon välittäjä joka noudattaa opetussuunnitelmaa opettamiensa aineiden puitteissa. Itseohjautuvuutta ei pääse juuri tapahtumaan. Lisävaikeuksia aiheuttaa ympäristön hierarkkisuus. Ylhäältäpäin tulevia käskyjä ja määräyksiä tulee noudattaa täsmällisesti.

Oppimisympäristöstä jää suurin osin puuttumaan vuorovaikutus, eikä keskustelupalstan tai muun tietokonevälitteisen viestinnän puute auta asiaa. Ainoa keino vuorovaikutukseen on sähköposti.

Kaiken tämän perusteella on melko helppo päätellä että RKOPO ei tällaisenaan täytä verkko-opetuksen oppimisympäristön tunnusmerkkejä ja ehtoja.

Siinä on kuitenkin paljon potentiaalia. Keskimäärin opiskelijat ovat tyytyväisiä RKOPO:n oppimisensa tukijärjestelmänä ja etäopiskeluvälineenä, mutta etäopiskelun perimmäisenä tarkoituksena on vapauttaa opiskelija opiskelemaan silloin kun hänelle sopii. Teknisistä syistä johtuvat esteet pitäisi poistaa järjestelmän täyden hyödyn saamiseksi käyttöön. Lisäksi etäopiskelu kärsii vielä siihen kohdistuvista ennakoasenteista ”vähempi-arvoisena” opetuksena ja lisäksi kaikki oppiaineet eivät sovellu etäopiskeltaviksi. Tilanteen parantamiseksi tiedotusta siitä mitä etäopiskelu on, ja miten siihen tulisi suhtautua, pitäisi parantaa.

LÄHTEET

Anonyymi. Ei päiväystä. E-learning terminologiaa[www-dokumentti]
<http://www.eoppimiskeskus.fi/eaapinen/index.php/E-Oppiminen> (luettu & viitattu 6.11.2007).

Haasio, A & Piukkula, J (toim.) 2001. Oppiminen verkossa. Saarijärvi: Gummerus.

Immonen, J. 200 Kirjeopetuksesta verkko-opiskeluun Etäopetuksen neljä sukupolvea. Teoksessa J. Matikainen ja J Manninen (toim.) Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus ja koulutuskeskus.

Kivioja, J. 2002.E-Learningin alkutaival ja tulevaisuus Suomessa. Seinäjoen Ammattikorkeakoulun julkaisusarja D. Opinnäytteitä 7. Seinäjoki: Seinäjoen korkeakoulukirjasto.

Lifländer, V-P. 1999. Verkko-oppiminen – yhteistoiminnallinen projektioppiminen verkossa. Helsinki:Edita.

Lehtinen, E.1997 (toim.) Verkkopedagogiikka. Helsinki: Edita

Manninen, Jyri & Nevgi, Anne. 2000.Opetus verkossa – vuorovaikutuksen uudet mahdollisuudet. Teoksessa J. Matikainen ja J Manninen (toim.) Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus ja koulutuskeskus.

Manninen, J. 2000 Kurssikoulutuksesta oppimisympäristöihin – Aikuiskoulutus käytäntöjen kehityslinjoja. Teoksessa J. Matikainen ja J Manninen (toim.) Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöä. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus ja koulutuskeskus.

LIITE 1

Kyselyssä käytetyt kysymykset ryhmittelyineen

1 TAUSTATIEDOT**1.1. Tiesin RKOPOn olemassaolosta etukäteen (ennen opetuksen alkua)?**

Kyllä/Ei

1.2. Henkilöstöryhmäni on:

upseeri

erikoisupseeri

opistoupseeri

raja- tai merivartija

siviili

1.3. Ikä

<25

26-31

32-38

39-49

50<

1.4. Koen osaavani hyödyntää tietotekniikkaa

välttävästi

tydyttävästi

hyvin

erinomaisesti

1.5. Käytin RKOPOa opiskeluni tukena:

harvoin(kerran kuussa tai vähemmän)

jonkin verran(muutaman kerran kuussa)

usein(viikoittain)

jatkuvasti(päivittäin)

1.6. Käytän RKOPoa tällä hetkellä:

harvoin(kerran kuussa tai vähemmän)
 jonkin verran(muutaman kerran kuussa)
 usein(viikoittain)
 jatkuvasti(päivittäin)

2 KÄYTETTÄVYYS

Seuraaviin kysymyksiin vastataan asteikolla 1-6, jossa 1 = täysin eri mieltä

2 = osittain eri meiltä

3 = vähän eri miltä

4 = vähän samaa mieltä

5 = osittain samaa mieltä

6 = täysin samaa mieltä

2.1. Järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä omassa työpisteestäni etäopiskelujakson aikana.

2.2. Järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä kotona etäopiskelujakson aikana.

2.3. Järjestelmä on ollut helposti saatavilla ja käytettävissä raja- ja merivartiokoululla opiskeluni aikana.

2.4. Tehtäväksiantojen vastaanotto ja etätöiden työstäminen on ollut selkeää ja helppoa

2.5. Järjestelmässä olevan opiskelumateriaalin käyttö on ollut helppoa

2.6. Koen, että opiskelun tukimateriaali, kuten viikko-ohjelmat, toimeenpanokäskey, jne. sekä tehtäväksi annetut ja etätehtävien palautus ym. palaute kulkee tehokkaasti molempiin suuntiin koulutusverkossa.

2.7. RKOPoon tarvitaan parempi palautteen käsittely, esim keskustelupalsta tai ilmoitustaulu

2.8. RKOPOn sivusto on rakenteeltaan selkeä ja hyvin jaoteltu

2.9. Opiskelussani tarvitsemani opiskelupaketit ja muu materiaali löytyvät ilman ongelmia.

2.10. Järjestelmä on toisiin käyttämiini verkossa toimiviin oppimisjärjestelmiin verrattuna parempi (keskiasteen oppilaitokset, lukiot ym.)

2.11. En löydä etsimäni asioita helposti RKOPOn sivustolta.

2.12. Palautteen antaminen on ollut helppoa.

2.13. Tarvitsen toistuvasti apua muilta opiskelijoilta, opettajiltani tai ulkopuolisilta käyttääkseni järjestelmää tehokkaasti.

2.14. Mihin seuraavista atk-teknisen tuen vaihtoehtoista jouduit verkko-opetuksen aikana turvautumaan?

oman hallintoyksikköni atk-tuki

koulun atk-tuki

muut opiskelijat

opettajat

opettajat

2.15. Tässä kyselyssä mukana olleet kysymykset olivat hyvin muotoiltuja, tiesin mihin vastasin.

3 AVOIMET KYSYMYKSET

Seuraaviin kysymyksiin voit vastata vapaamuotoisesti oheiseen tekstikenttään

3.1. Kerro millaisia opiskeluun liittyviä häiritsevyyksiä uuden mallin mukainen oppimis- ja työskentely-ympäristö ja etäopiskelu on tuonut tullessaan ?

3.2. Mitä parantaisit tai muuttaisit uudessa järjestelmässä?

3.3. Mitä ominaisuuksia haluaisit liittää uuteen malliin?

3.4. Mitä ominaisuuksia tai toiminnallisuuksia haluaisit poistaa uudesta mallista?